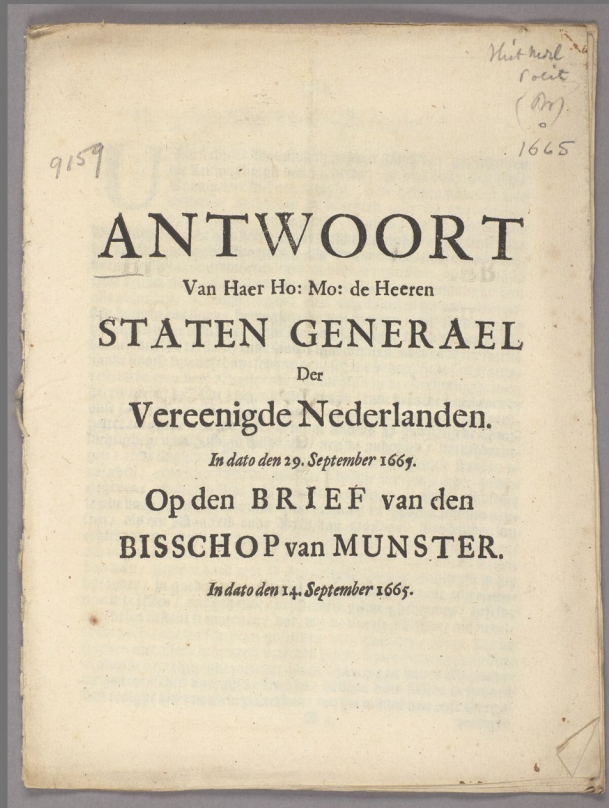

Antwoort van ... de Heeren Staten Generael ... in dato den ...

Tryck // / I25 B I4 c Br. 1665 Antwoord

Tillkomstår <S.a.>
Digitaliserad år 2019

Mit herl
colit
(Am)
1665

9159

ANTWOORT

Van Haer Ho: Mo: de Heeren

STATEN GENERAEL

Der

Vereenigde Nederlanden.

In dato den 29. September 1665.

Op den BRIEF van den
BISSCHOP van MUNSTER.

In dato den 14. September 1665.

ANTWOORT

Van Haer Ho: Mo: de Heeren

STATEN GENERAEL

Der

Vereenigde Nederlanden

In dato den 14. September 1665.

Op den BRIEF van den

BISSCHOP van MUNSTER

In dato den 14. September 1665.

Hooghweerdige Furst ende Heere.

U Furstelijcke Doozluchtighepds *Missive* / gheschreven
 tot Lutgerborgh den 14. deses / is ons door des selfs
 Trompetter wel behandicht / ende hebben daer upt seer
 ongeerne vernomen de klachten over de onberdiende
 vbandtschap / schimp ende schaden / die *D* Furstelijcke
 Doozluchtighepdt van desen Staet seght ontfanghen te hebben / ende
 die deselve goet-gebonden hadde / ons ten overvloet / ende om alle vol-
 doens wille te representeeren ende bekennt te maecken : op dat vaste
 ende vziend-nabuerlijck vertrouwen / dat wy tot vermijdinghe van
 alle onheplen / verwijderingen / ende ongemacken die daer upt sou-
 den konnen ontfraen / bewoghen souden worden / om soodanighen
 prompten ordze te stellen / ende die voorszieninghe te doen / ten eynde
 dat aen deselve terstont / ende sonder tijdt-verlies / over ende ter saecke
 vande voorsz vbandtschap / schimp ende schade behoorlijcke satisfactie /
 restitutie / ende vooz al vaste ende ghenoeghsamer verseckeringhe vooz
 het toekomende soude mogen weder-baren / ende hem dies-aengaende
 onse fabozable verklaringhe / sonder vristel door den voorsz Trom-
 petter toeghesonden worden ; ofte dat anders *D* Furstelijcke Dooz-
 luchtighept ontschuldigh wilde zijn / aen de onheplen / verwijderin-
 gen / ende onghemacken / die daer upt onvermijdelijck stonden te
 volghen / aenghesien deselve aen sijne *Militie* bereyds ordze hadde
 gegeven / omme ten sijne (als vooren) te ageeren. Ende alhoewel
 wy de voorsz *Missive* doorgaens niet anders en hebben konnen aen-
 sien / als een *Manifest* ende *Desp* van *Ozloge* : Zoo hebben wy
 echter tot eene pzeube van onse moderatie ende oprechte genegentheyt /
 om niet alleen niet het gantsche *Roomsche Rijk* / ende alle de *Leden*
 van dien / nemaer oock met *D* Furstelijcke Doozluchtighepdt in he-
 bysonder / in goede / vertrouwelijcke vziendtschap ende cozzespon-
 dentie te leven / nae gehouden deliberatie goedt-ghewonden / deselve
 mitsdesen bekennt te maecken / dat wy de voorsz *Missive* / als behel-
 sende veele ende verscheyden positiven ende poincten / waer van de
 saecken niet alleen inde naest-verleden jaren / maer sommige van dien
 al over de veertigh ende meerder jaren ; ja eenighe boven alle memo-
 rie van menschen voozgeballen zijn / hebben doen stellen in handen
 van eenighe *Heeren Gedeputeerden* / upt het middel van onse *Verga-*
deringe /

(4)

deringhe / midtsgaders van den Raedt van State deser Vereenighde
 Nederlanden / om te visiteeren / examineeren / de Retroacta in de
 voorszeyde saecke ghevallen / na te sien / ende een concept van re-
 scriptie ten spoedighsten op het papier te brenghen / om aen **D** Fur-
 stelycke Doorzuchtighepdt / nevens onse verklaringhe op de vooz-
 scheyde gherequireerde poincten van satisfactie / restitutie ende ver-
 seeckeringhe / vooz het toekomende / soo haest doenlijck / toegesonden
 te werden / sulcks dat wy ons peghenwoozdigh niet en sullen in-laten
 in een particulier of ghecircumstantieert debath van de poincten by de
 voozsz Missive ons te laste gheleydt ; maer alleenlijck in het voozby
 gaen tot onse decharge aenroeren / dat wy in goede conscientie kon-
 nen segghen / ons bewust te zyn / dat wy opt of opt aen **D** Furste-
 lijcke Doorzuchtighepdt / of desselfs onderhoorighe Landen ende
 Luyden / eenighen Oozlogh ofte vbandtschap van wegghen desen
 Staet aenghedaen is / ofte dat wy intentie souden ghehadt hebben /
 om deselve eenighe schimp ofte schade aen te doen ; maer wel dat wy
 in den voozleden jare / als wanneer dooz **D** Furstelijcke Doorzuch-
 tighedts Wapenen de Dpler-Schanse in Oost-Vriezslantd buyten
 sijn Dominien ende Territoir ghelegghen / was gheoccupeert / ons
 gheneceffiteert hebben ghevonden desselfs Soldatesca met de macht
 van desen Staet upt de voorszeyde Schansse te doen desloggeeren / als
 zynde daer toe verplicht gheweest upt verschepdene justificatoire ende
 peremptoire redenen : niet alleenlijck aen **D** Furstelijcke Doorzuch-
 tighet / maer oock aen Sijn Keyserlijcke Majestept hier bevoozens
 bekent ghemaect ; ende onder anderen / om dat wy het Landtschap
 van Oost-Vriezslantd teghens alle ghewelt ende oberlast naer vermo-
 ghen te protegeeren / upt verschepdene redenen ons gheneceffiteert /
 ende verplicht vonden / als zynde van ober veele jaren herwaerts /
 dooz verschepden Tractaten ende andere Verbintenissen aen dese
 Vereenighde Nederlanden soodanigh gheattacheert / dat het by na
 vooz een Frontier van desen Staet moet aenghesien ende ghereeckent
 worden ; in dier voegghen oock / dat het vooznoemde Landtschap /
 aen d' ene zijde in alle occurrentien by ons is gheprotegeert / ende
 desen Staet aen d' andere zijde van het selve Landtschap d' arbitrage
 ober de differenten tusschen den Graeffschap ende Stenden ontstaende
 gedefereert is geworzen / ghelijck **D** Furstelijcke Doorzuchtighepdt /
 ende

(5)

ende het gantsche Roomsche Rijk kennelijck is: Zijnde daer en boven oock het gheemeene Landtschap / 't welck door de Wapenen van **D** Furstelijcke Doozuchtighejdt / in voeghen als boozen / was geinbadeert / albereydt aen ons onder-pandt Gehipotequeert / tot verseeckeringhe van verscheyden Capitalen / ende groote sommen van penninghen by ons / soo aen den Grave / als aen de Stenden van eien verstrekt: sulcks dat wy in goeden ghemoede niet konden afwesen het meerghemelde Landtschap van die oppressie te helpen bevrijden / als konnende (onser oordeels) van oppressie niet by ghesproocken worden / dat wijlen den Furst van Oost-Vrieslandt door de continuatie van executie in sijn Landt / ende tot laste van sijn Onderdanen bezwaert bleef / nae de ghedane reële oblatie van de gelden die alleenlijck uyt den Hoofde van den Furst van Lichtensteyn verscheenen zijnde / konde ghevoordert werden; zijnde in alle manieren vzeemt / dat **D** Furstelijcke Doozuchtighejdt auctorisatie ende laste ghelaten hadde / om de voorszrebe penninghen by executie van de Pachters ende Huys-lieden in Oost-Vrieslandt af te halen / haer onder militaire bedreyginghe sommerende binnen een maendt te komen betalen in de Dylers-Schang voornoemt; ende alhoewel de volle somme van penninghen (die men alsoo by militaire executie inbozderde) vooz de expiratie van den geprefigeerden tijdt / onder anderen mede ter selver plaetse gherechtelijck was gheoffereert gheworden: Soo hadde echter de gheauthoriseerde van **D** Furstelijcke Doozuchtighejdt verklaert / niet ghelast te wesen / om de voorszrebe aengebodene penninghen te aenbaerden / veel min om daer op de begonnen executie te laten varen / ende de volckeren uyt de voorszrebe Dylers-Schang te laten af-trecken. In voeghen dat men het gelt by bezwaerlijcke executie / tot verderf van Landt ende Luyden wilden inbozderen / ende wepgherigh was het selve byzwilligh gheoffereert werdende / te acceptereen / ende dat niet onaenghesien sodanighe oblatie de executie bleef continueeren / ende het gheapprehendeerde / namentlijck de Dylers-Schang besitten / alsoo naer rechten notoir is / oblatio pignus solvi, Dit hebben wy noodigh ghaecht alhier wijdt-loopigher / als wy vooz dese reyse vooz-ghenamen hadden / alhoewel kortelijck te recapitulereen / nademael doch de opghemelde klachten van **D** Furstelijcke Doozuchtighejdt meest schynen vooz te

(6)

komen nyt het gheene in den voorszeden jare vooz de Dijler-Schang
 voozgevallen is / daerinne wy gheen andere intentie ghehadt heb-
 ben / als om het Graeffschap van Oost-Vrieslandt teghens alle
 oppressien ende invasien te protegeeren / ende in specie oock de
 voorszeyde Dijler-Schang aen ons by den ghemelden Vorst
 van Oost-Vrieslandt vooz seer considerablen sommen van pen-
 ninghen onderpand te verseeckeren; sonder daer mede voozghe-
 hadt te hebben / om **D** Furstelijcke Doozluchtighepds persoon
 eenighe de minste schimp ofte aen desselfs onderhoorighe Lan-
 den ende Onderfaten eenighe schade toe te brengen. Wel is
 waer / dat ons Legher haer passagie ober een hoek van **D**
 Furstelijcke Doozluchtighepds Landen heeft moeten nemen;
Van wy konnen oock met waerheydt segghen / dat wy noyt
 ordre ghegheben hebben / om aldaer eenighe hostiliteyt te ple-
 ghen / of de Inghesetenen eenighen overlast te doen; maer ter
 contrarie / den Generael ober onse Troupes / wel expresselijck
 ghelast / om goede ordre ende militaire discipline onder het Arhys-
 volck te houden / ende naeuw reguard te nemen / dat egeene
 foules ofte overlast aen yemand ghedaen soude werden / op
 pene van lijf-straffe: het welck hy oock soo veel als in dier-
 ghelijcke ghelegentheden moghelijk ende doenlijk is / naer-
 ghekomen heeft / ende derhalven oock boven andere straffe te-
 ghens eenighe culpablen gheoeffent / een Ruyter metter doot
 in het ghesicht van het gantsche Legher heeft doen straffen /
 ghelijck hy ons by desselfs Missive van den seiven en twintigh-
 sten Juny des verleden jaers / tot betuyginghe dat hy sijn last
 exactelijck achtervolght hadde / heeft genotificeert.

D Furstelijcke Doozluchtighepdt weet naer sijne groote er-
 barentheydt seer wel / hoe dat de Marsch van Leghers vooz
 yemands Landt gemeenlijk al eenighe onghelogenheden nae
 sich sleept / waer dat dierghelijcke excessen by de onsen souden
 wesen Ghecommiteert / als deselve in sijne Missive vermeldt /
 konnen wy om redenen vooz ons bezwaerlijk inbeelden / veel
 eer imaginieren pretexten te zijn / om aen desselfs voozgheno-
 men deseynen eenighe couleur te gheben. Immers ende in
 allen ghevalle / by aldien daerinne teghens onse intentie ghe-
 daen

(7)

daen moghte wesen / soo soude daer over in tijds / ende niet
 naer het verloop van by nae anderhalf jaer reparatie met ver-
 goedinghe van schade versocht hebben moeten werden / die
 nochtans ons / naer het oordeel van onpartijdighen / eer soude
 hebben toeghekomen / ter saecke van de kosten daer toe wy ghe-
 proboceert ende gheinteresseert zijn gheweest / als hebbende een
 Tegher op de been moeten byenghen / om ons vand de Spier-
 Schans machtigh te worden / als wel aen **D** Furstelijcke Dooz-
 luchtighepdt / dewelcke daerinne onse moderatie heeft konnen ver-
 nemen / van dat wy de middelen doenmaels noch in de hand heb-
 bende / om refusie der voornoemde ghebaene kosten in desselvs
 Landen te gaen soecken / sulckx niet en hebben willen doen / maer
 aenstondts onse Troupes wederom naer haere voorighe Guarni-
 soenen ghesonden / behalven dat **D** Furstelijcke Doozluchtighepdt
 selfs kan gheruyghen / hoe verre wy verbyzemd zijn van yemande
 overlast te doen / ofte het sijne te onthouden / ten opsichte van de
 complaisance / in dier saecke van Bevergaerde, in desselvs reguardt
 ghepleeght: Verhalven ons te byzender voorszekomen is / 't gunt
 deselve is ghewaghende van de saeck van Burculoo, in allen schijn /
 als of wy de voorszeyde Heerlijckhepdt hem met ghewelt soudent
 onthouden: daer nochtans kennelijck is / dat de Heer Graef van
 Stierum dooz den Comptetenten Rechter wettelijck in possessie van
 deselve Heerlijckhepdt is Gecommitteert / ende dat wy by onse
 aenschrijvinghe van den seventhienden Juny des voozleden jaers
 nergheus anders toe hebben ghetendeert / als dat **D** Furstelijcke
 Doozluchtighepdt soude willen ordze stellen / tot betalinghe van het
 gheene deselve aen den Grave van Stierum deughdelijck schuldigh
 was / in consoymite van de Sententien by den Hobe van Gelder-
 landt / met adjunctie van eenighe Heeren Raden upt andere con-
 siderable Haven van Justitie / in de jaren 1613 / 1615 / ende 1622.
 respectie ghewesen niet incompetenter & nulliter, maer dat de par-
 thyen ten wederzijden den Rechter vzwillichlijck erkent / in der
 saecke ghelutiscontesteert / ende vervolghens in Rechten / met re-
 nunciatie van verdere Productie hadden gheconcludeert. Raekende
 de Stadt Munster, konnen wy met waerhepdt segghen / dat wy ter
 requisitie van deselve Stadt / ende om het ghemeene Interest van
 weder-

(8)

wederzijts Commercie / niet anders ghetracht en hebben / als tus-
 schen **D** Furstelijcke Doozlichtigheyt / ende deselve Stadt als goede
 Nabueren te helpen mopenneeren een redelijcke ende schijftelijcke
 accommodement / tot voorkominghe van alle bloedtsstortinghe ende
 bederf van Landen ende Luyden / het welck oock doenmaels is
 ghevolght / sonder dat wy ons namaels op de verdere ontstane ver-
 wijderinghen / wijders in hare saecke als dooz minnelijcke interpo-
 sitionen / tot herstellinge van de heylsamer ruste ende eenigheyt hebben
 gheinomisceert ; in voegen dat ons niet de grootste injustitie van de
 werelt verweeten woerd / dat wy noch op dese uere ghebaerlijcke
 corespondentien inde voornoemde Stadt souden houden. 't Gunt de
 Heeren Staten van Gelderlandt tot ontdeckinge van onheymelij-
 ke conspirationen ende verraderyen teghens eenighe Steden inden ha-
 ren ondernomen / mitsgaders tot securiteyt ende verseeckeringh
 van haere Provincien souden moghen hebben aenghevanghen /
 kan by niemant worden gheblasmeert / als by die geene die in-
 terest souden hebben dat soodanighe conspirationen haer effect sou-
 den moghen soxteren ; 't welck wy van **D**ve Furstelijcke Dooz-
 lichtigheyt Character ende generousheyt niet geerne soude willen
 presumeren / maer dat deselve veel eer soodanighe conspirationen en-
 de verraderyen nevens ons ende alle rechtsinnighe Christenen zal
 detesteren / ende de persoonen die daer van berucht synde / sich on-
 der desselvs ghebielt hebben gheretireert / doen examineren ende
 straffen ; of aen ons overleveren om daer teghens nae exigent-
 tie van saecken gheprocedeert te moghen worden. Immers wat
 van deselve conspirationen soude moghen zyn / sal den tijdt ende de
 waerheyt naerder ontdecken / daer van wy het beleydt aen den
 ordinaris Rechter / ende de ghenadighe afweeringhe van dien aen
 Godt den Heere Almachtigh / ende onse goede saecke bedolen laten.
 Onder des komen wy **D** Furstelijcke Doozlichtigheyt ver-
 seeckeren / dat in desen niet en werdt gheprocedeert upt eeni-
 ghen haet ofte passie / ter saecke van Religie maer alleen ghebi-
 gileert vooz de behoudenis ende welstandt van het Vaderlandt /
 het welck de hooghste Weth is / daer aen alle Regenten verplicht
 ende verbonden zyn ; Van wat verder diesaengaende als oock ten
 regularde van andere saken dooz den d'uck hier te lande soude mogen
 wesen

(9)

wesen ghedibulgeert / sullen wy niet anders segghen / als dat niet alleen hier / maer oock in andere Landen de Licentie van soodanighe Drucken (niet pegenstaende alle goede ende conbenable ordres ter contrarie ghestatueert) bezwaerlijk gerefreniert ende inghebonden kan worden / alhoewel wy / daer en teghens tot verschepden repsen vigoreuse Placcaten hebben ghedaen emanueeren / ende met rigoureuse executien bevestigen. De verdere punten van beschuldinge / als dat wy het Graeffschap van Ostbrieftant in voozgaende tijden dooz inwoeringhe der Mansveltsche ende naerderhandt de Hessische Armeen / mitsgaders dooz de fomenteringhe van de tweedracht tusschen der Landt Heer ende de Landtskenden als andersints souden hebben geoppzimeert / sullen wy reserveren tot de naeste gelegentheyt / ende en passant seggen / dat wy selfs de middelen en gelden van desen Staet hebben gheemploeyt om het vooznoemde Graeffschap van de voozschreve Mansveldtsche Troupes te doen evacueeren; verre daer van daen / ende buyten alle apparentie zijnde / dat wy naderhandt daer andere Troupes teghens ons eyghen Interest souden hebben inghebzacht / waer dooz het selve Graeffschap des te onvermoghender soude hebben ghelozden / om ons in tijden ende wijlen te refundeeren ende rembourserende penninghen / die wy tot haere ontlastinghe in derselver meeste onghelegentheyt verschooten hadden / daer toe wy dan niet dooz inwoeringhe van andere Troupes / nochte dooz fomenteringhe van tweedrachten / tusschen den Graef ende Stenden: maer wel dooz de evacuatie van alle vzeemde Troupes / ende dooz herstellinghe van de onderlinghe rust ende eenigheyt tusschen Landt-Heer ende Landt-Stenden waerschiynlijcker konden gheraecken; welck laetste point wy oock in dier voeghen meenen betracht te hebben / dat het gantsche Graeffschap / ende de Leden van dien / daer van de salutaire effecten / tot op huydighen daghe toe / met goet ghenoeghen ghesmaecht / ende ghenooten hebben / dewijle wy ons doozgaens niet meer ter harten hebben laten gaen / als dat het selve Graeffschap by een bestendige ruste ende goeden welstandt gheconferveert ende behouden mogen worden; waer over wy by meenichvuldige Brieven in onse Griffie berustende / soo dooz den
Graef

(10)

Graeff als Landt- Stenden/ met significante expressien van sonderlinghe verghenoeginghe / successivelijcken van tijdt tot tijdt hooghlijck zijn bedanckt. Dit alles hebben wy noodigh gheacht op **D** Furstelijcke Doorzuchtighejdtz **M**issive in Antecessum, ende by provisie te rescribereen: met verseeckeringhe / dat wy aen onse zijde niet en souden hebben ghemanqueert ghehad met deselve te blijven observeeren alle goede nabuerlijcke vziendschap ende corespondentie / by aldien **D** Furstelijcke Doorzuchtighejdt daer toe ghelijcke dispositie hadde bechoont ghehad. Doch alsoo deselve in plaets van dien ondernomen heeft verschepde Steden ende Plaetsen van onsen Staet onverwacht ende vbandlijck door sijne Krjgsmachten te doen invadeeren ende ruineren; soo hebben wy **D** Furstelijcke Doorzuchtighejdt by desen wel willen bekent maecken / dat wy oock van onser zijde niet sullen ledigh staen / daer teghens alle soodanighe middelen by de handt te nemen / als de goede Godt ons sal ghelieven te suppediteeren / tot dat wy onder desselvs Genadighen Zeghen **D** Furstelijcke Doorzuchtighejdt tot redenen ghebraght / ende over alle outragien ende alle gheledene schade behoorzijcke satisfactie sullen hebben bekomen: als wanneer wy willen verrouwen **D** Furstelijcke Doorzuchtighejdt sal indachtigh worden / dat / die sich aengozdt / hem niet en hebbe te beroemen / als die los maecht.

Gedaen in den Haghe den 29. September 1665.

E Y N D E.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and is difficult to decipher due to its low contrast and the age of the paper.

